

Kilebvgda og Kilevand.

Ei snart 200 år gammel skildring av bygda og vannet.

H. B. v. Løvenskiold ga i 1783 ut boka «Bratsberg Amts Beskrivelse». - Fra denne boka er følgende «broderte» skildring henta.

«Kile-Vandet, der vel maa bære det Navn formedelst sine mange Bugter og Kiler, ligger overmaade yndigt omringet af mange Gaarder og Pladser, høye Fielde, hævdede Marker og skønne Skove, deri nedrendende Fjeld Elven, Sand-Vands-Elven, Lundstulog Veyaae-Elv og de smukke Gaarde Øen, Stավdal og Næs Gaarde gjøre her Synet saa meget mere indtagende. Her findes 2 Slags Abor, en udvalgt fed Aal og gode Øreter, Her i Dahlerne haver Ræverne mange Huse som synes kunstige indrettede. De anselige og betydelige Fjeld-Gaarde med Ødegaarden udgjør den liden Bøgd som man kalder Kilebøgden.

Her ere ellers rundt omkring mange lystige Egne, og jeg, som ofte igjennemreiste alle disse Egne paa alle Aarets Tider, saa vel da Foraarets Mildhed bort drev Vinter-Dampenes af Jorden og Soelens Straaler bortsmeltede de Isbroelagte Vande, da Fuglene besang Lundene paa de nyelig Løvhængte Grene; da Bækkene skummende og Fossenes Brusen opfyldte Dahlerne med Lyd og Gienlyd fra omkringliggende Høye; jeg gjennemreiste disse Egne med de sødste Følelser, da Sommerens Yndigheder omstraaledes af Blomsterkrandse; da Skovene vrimlede af velfødde Dyr og arbejdende Mennesker, som her lagde Grundvolden til Livets Underholdning i Vinter-Dagene, der i de lystige Sætter-Dahle deltagte i den fede og vederqvægende Sætter-Mad, og efter fuldført Dags-Arbeide lokkede de skønne og nydeligste Fiske til deres Fiske-Kroge; da Trosten slog sine Slag, Giøgerne gale de og da den nedgaaende Soel gav Skygger og Afbildninger af lutter fortryllende Optrin; jeg bievaanede ofte med disse Skov-Beboere i Dagens søde Morgenrøde at optage de med adskillige Fiske Slags berigede Garn, da Lerken udtrillede over oss sine indtagende Toner, da Hyrdinderne besang Dagens Komme og Qvægets Brølen og velklingende Klokker hilsede Morgenstunden rundt omkring os.

Hvor vare ikke saavel de yndige Lunde, de med Velsignelser berigede Sletter, de Majestætiske høye Fielde og de med Roser beklædte Dahle behagelige; da jeg der om Høstens Tid fandt Sommer-Heden afbrudt ved sagte og kjølede Vinde; da Markerne vare bedækkede med Velsignelser, næreige Frugter og Overflødigheder; da Livs-Aanderne vare fulde af Lovsange, da det hele Natur-Rige laa i lutter bredde Skiønheder; da Flittigheden og Forsynligheden kappedes om at indsamle i Forraads-Husene ; her mødte jeg mange Tilførseler til Vandene og Strømmene og Skougs Brug som der skulde ved Høst-flommen ved Naturens egen Hiælp nedflyde igjennem Strømmene for at give Handelen en nye Styrke, at sætte Machinerne i Drift og giøre Havet beseilet af tilladde Skibe med denne Egns-Produkter, og, for at disse Materialier i Vinter-Tiden kunne tildannes; da den hele Natur ligesom ellers slumrede og Munterheden laa i Dvale, og, for at gjøre Foraaret saa meget mere understøttet.

Hvor vare ikke disse Egne endog behagelige, da de sneehvide Dahle og tilfrosne Ise ligesom forsølvedes af Soel-Straalerne, og da dette hvide Optrin var omplantet af mørkegrønne Fyr og Grane-Trær, kort sagt: her forekom mig alt det der mødte øyet indtagende. I dette Canaan fandt jeg lutter Yndigheder. og i hver Forandring alt id nye Skiønheder.»

Ording:

Prost Ording ga i 1894 ut boka «Solum Præstegjæld». Der har han tatt med den skildringa som her er gjengitt, og så kommer han med følgende kommentar: «Vi finder den poetiske Forfatters Skildring træffende. Det er umuligt, at nogen kan færdes i de Trakter, uden at blive begeistret ved deres Skiønhed, og jeg har ofte maattet sige til mig selv, at de, som ikke har Raad eller Tid til at tage ud paa længere Fodture, de skulde vælge sig en Turistrute saaledes, at de enten begyndte ved Bergan eller Vold, hvilke Steder begge anløbes af Dampskibe. Saa kunde man - hvis man vælger Bergan som Udgangspunkt - tage Turen op til Stavdal, og besøge Tvedt og Næsgaardene, Timland osv. hvor der ikke alene er saa smukt, men hvor man ogsaa vil have Anledning til at fiske. Saa kan man drage ned igjennem Kilevandet og tage en afstikker op til Stavdal, Gisholt, Kallestad osv., hvor der atter er naturskiønt, og hvor Vandene er fiskerige, saa tilbage til Vold, og man vil for en ubetydelig Udgift have havt en Tur, der har givet et forholdsvis rigt Udbvtte.»

Om daværende *veiforhold* i Kilebygda m. m. forteller Ording videre:

“Veiforholdene inden Bygden er betydeligt forbedrede, ikke mindst ved, at Veien over Oddeasen er sløifet. Gamle Folk har fortalt Forf., hvorledes der før kun var Ridevei, saa at de mangen mørk Høstnat maatte stavre sig frem med sine Heste. Ogsaa her er et lidet Baptistsamfund, men intet Bedehus.»

Red. merknad: Dette er observasjoner og beskrivelser presentert av Godseieren og Presten 1 til 200 år siden. Det er nok sikkert at den vanlige kvinne og mann i Kilebygda hadde en betydelig mer nøktern opplevelse av naturen de levde og virket i. Daglig slit og fattigdom, vansker og utrygge livsvilkår, ga nok tunge innslag av sorg og en vedvarende klang av dyp moll i deres liv.